

A close-up photograph of a large, dark brown stag beetle with prominent antlers, crawling on a textured, mossy tree trunk. The background is blurred.

Natura 2000 - handleplan

Skovene ved Vemmetofte

Natura 2000-område nr. 167
Habitatområde H144
Fuglebeskyttelsesområde F92

Kolofon

Titel: Natura 2000-handleplan, Skovene ved Vemmetofte

Udgiver:
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

Faxe Kommune
Center for Teknik og Miljø
Industrivej 2
4683 Rønnede

Hovedredaktion: H.C. Gravesen, Naturstyrelsen
Egil Plöger, AGLAJA for Faxe Kommune

Forsidefoto: Henning Pedersen

Kort: Copyright (c) Kort- og Matrikelstyrelsen

ISBN nr.: 978-87-7279-539-3

Må citeres med kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Kolofon	2
Indholdsfortegnelse	3
Baggrund	4
Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	5
Mål for planperioden	6
Forventede metoder og forvaltningstiltag	7
Prioritering af den forventede forvaltningsindsats	9
Forventet effekt	10
Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag	11
Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder	12
Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper	13
Bilag 4: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.	14
Bilag 5: Strategisk Miljøvurdering	17

Baggrund

Der er udarbejdet statslige Natura 2000-planer for 246 Natura 2000-områder, som kan findes her: [Natura 2000-plan](#).

Denne handleplan er en udmøntning af Natura 2000-plan for område 167 Skovene ved Vemmetofte Handleplanen er udarbejdet af Naturstyrelsen og Faxe Kommune.

Faxe Kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder - bortset fra skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Kommunen sikrer gennemførelse for sit område inden udgangen af år 2015.

Naturstyrelsen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Naturstyrelsen sikrer gennemførelse af disse dele af handleplanen inden udgangen af år 2021.

Handleplanen er udarbejdet med hjemmel i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 932 af 24/9 2009), bekendtgørelse nr. 1117 af 25/11 2011 om communalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner og bekendtgørelse nr. 1116 af 25/11 2011 om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning.

Det fremgår af lovgivningen:

- at en handleplan skal indeholde:
  - en prioritering af handleplan-myndighedens forventede forvalningsindsats i planperioden
  - en angivelse af mål og forventet effekt for de enkelte aktiviteter
  - de forventede metoder og forvaltningstiltag, som handleplan-myndigheden vil tage i brug for at forbedre naturtilstanden eller fastholde gunstig bevaringsstatus
- at en handleplan ikke må stride imod retningslinjer fastsat i den statslige Natura 2000-plan.
- at en handleplan skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelse af handleplanen.

Alle myndigheder skal i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt lægge Natura 2000-planen og -handleplanen til grund.

I handleplanen anvendes en række Natura 2000-begreber m.m., som er defineret nærmere i bilag 4.

Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Natura 2000-område nr. 167 Skovene ved Vemmetofte

Områdebeskrivelse

Størstedelen af området udgøres af skove omkring Vemmetofte Kloster ved Fakse. En stor del af skovene er gammel løvskov. Uden for skovene findes landbrugsjord, ferske enge, vandhuller og mindre vandløb. Habitatområdet for billearten eremit udgør kun en lille del (162 ha) af det samlede Natura 2000-område, nemlig den gamle dyrehave ved Vemmetofte Kloster samt en smal stribeskov langs kysten til Fakse Bugt.

Natura 2000-området har et areal på 1.873 ha.

Vigtigste naturværdier

Vemmetofteskovene dækker tilsammen et stort areal og rummer mange forskellige skovnaturtyper og mange gamle træer, især i dyrehaven og i Strandskoven. Karakteristisk for skovene er forekomster af dyrearter, som er afhængige af gamle træer med huller til ophold eller yngsel. Området er udpeget især på grund af billearten eremit. Eremitten er afhængig af gamle løvtræer i et lysåbent skovmiljø, hvor den lever i nedbrudt træmasse (tørvesmuld) i træernes hulheder. Området rummer også skovnaturtyper og de skovtilknyttede fuglearter rød glente og hvepsevåge.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er særlig fokus på billearten eremit, idet den i dag kun lever i isolerede gamle skovpartier med ringe mulighed for spredning. Arten trues desuden på sine levesteder, hvis der foretages hugst af gamle værtstræer og rydning af døde tykstammede træer med hulninger samt af tilgroning og opvækst af skyggende træer omkring værtstræet, fordi arten kræver lys og varme til værtstræet. Arten har i dette område et af sine vigtigste levesteder i Danmark.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Målsætning

I Natura 2000-område 167, Skovene ved Vemmetofte, er fokus rettet mod kvalitet og udbredelse af gammel løvskov som levested for insekter og fugle på udpegningsgrundlaget.

De overordnede mål for Natura 2000-området er, at den sjældne bille eremit sikres gunstig bevaringsstatus gennem bevaring, genopretning og forøgelse af dens levesteder samt sikring af gode spredningsmuligheder for arten. Desuden at der sikres tilstrækkelige ynglemuligheder for de skovtilknyttede rovfugle hvepsevåge og rød glente samt at skovnaturtyperne sikres gunstig bevaringstilstand.

Indsats i 1. planperiode

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst omkring værtstræer for eremit og at sikre kendte som potentielle værtstræer mod hugst.

Desuden på samme måde at sikre ynglemulighederne for fuglearterne rød glente og hvepsevåge. Indsatsen for skovene vil dreje sig om beskyttelse af skovarealerne, samt sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje.

Mål for planperioden

(Natura 2000-planens indsatsprogram)

Natura 2000-planens indsatsprogram er bindende retningslinjer for handleplanen i første planperiode, og anvendes derfor som handleplanens mål. Dette indsatsprogram skal være gennemført med udgangen af år 2015, dog år 2021 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Indsatsprogrammet vedrører alene naturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, jf. bilag 1.

Indsatsprogrammet er på side 14 – 16 i [Natura 2000-planen](#).

Her er et sammendrag af Natura 2000-planens indsatsprogram:

Naturtyper

- ❖ Skovnaturtyper sikres. Der kan være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.
- ❖ Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje eller udlægges i særlige tilfælde til urørt skov.
- ❖ Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi.

Arter

- ❖ Der sikres velegnede levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget.
- ❖ Eksisterende og potentielle værtstræer for eremit sikres mod hugst. Også døde stammer og større nedfaldne grene sikres mod fjernelse.
- ❖ Det samlede antal af eksisterende og potentielle værtstræer for eremit øges for at skabe gode muligheder for spredning til og udvikling af nye levesteder.
- ❖ Der skabes optimale lysforhold omkring eksisterende og udvalgte mulige værtstræer for eremit.

Indsatser som forventes gennemført via anden planlægning end handleplanen:

Husdyrgodkendelsesloven: Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets naturtyper sker ved administration af denne lov.

Forventede metoder og forvaltningstiltag

Her angives de metoder og forvaltningstiltag, som forventes at skulle anvendes for at opfylde handleplanens mål (Natura 2000-planens indsatsprogram).

Den konkrete indsats på et areal forventes i stort omfang udmøntet ved, at lodsejeren søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet. For nærmere information henvises til [NaturErhvervsstyrelsen](#) og – for skovbevoksede arealer – til [Naturstyrelsen](#).

Naturtyper

I tabel 1 angives de forventede metoder og forvaltningstiltag for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget, jf. bilag 1. Tabellen er inddelt i 3 grupper:

- Lysåbne naturtyper, inkl. sø- og vandløbsnaturtyper (se bilag 4)
- Skovnaturtyper (se bilag 4)
- Ny habitatnatur (dvs. forventede udvidelser af naturtyperne)

Hovedparten af arealet med naturtyper er kortlagt, og kan ses på hjemmesiden [PRIOR](#).

I tabel 1 er der et skøn over omfanget af de enkelte metoder og forvaltningstiltag for de kortlagte naturtyper samt et skøn over omfanget af ny habitatnatur. I den forbindelse skelnes mellem ”Igangværende indsats” og ”Behov for ny indsats”, da der allerede er igangværende indsatser i Natura 2000-området, der bidrager til at opfylde handleplanens mål.

Arealer angivet i tabel 1 under ”Behov for ny indsats” er potentielle bruttoarealer, der vil blive undersøgt nærmere i planperioden mhp. at vurdere gennemførighed. Indsatsens præcise omfang i planperioden vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering og vil sikre Natura 2000-planens målopfyldelse ved at:

- Arealer med disse naturtyper indenfor Natura 2000-området ikke går tilbage
- Tilstanden samlet set ikke forringes i denne planperiode

Tabel 1: Forventede metoder og forvaltningstiltag for naturtyperne

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skøn over omfanget af:		
	Igangværende Indsats	Behov for ny indsats	Samlet indsats
Skovnaturtyper:			
<i>Skov med fredskovspligt:</i>			
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	0 ha	Ca. 83 ha	Ca. 83 ha
Urørt skov	0 ha	0 ha	0 ha
Forbedring af hydrologi	0 ha	≤ 6 ha	≤ 6ha

Særligt for skovnaturtyperne:

- ❖ Igangværende indsatser
Træbevoksede moser, hvor vegetationen er opstået naturligt, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller skovlovens § 28. Det kan omfatte 91E0 Elle- og askeskov.

Sådanne arealer er ikke medtaget under ”Igangværende indsatser” i tabel 1, selvom beskyttelsen kan være tilstrækkelig.

❖ Behov for særlig indsats

Generelt skal der være en særlig beskyttelsesindsats af skovnatur, der er i høj tilstand. Det skal bidrage til at bevare de ekstraordinære naturværdier. Se nærmere i bilag 4 under ”Skovnaturtypebevarende drift og pleje” og ”Urørt skov”.

Bruttoarealet for forbedret hydrologi er de mest tørre arealer med 91E0 Elle- og askeskov, der har fungerende grøfter.

Arter

Sikring af velegnede levesteder for eremit

Igangværende indsats:

- ❖ Ejer foretager rydning til sikring af optimale lysforhold omkring et ukendt antal eksisterende og potentielle værtstræer.

Behov for ny indsats:

- ❖ Ca. 160 træer, der ved sidste overvågning i 2008 blev vurderet som eksisterende og potentielle værtstræer sikres mod hugst.
- ❖ Med henblik på at øge antallet af velegnede levesteder for eremit, sikres yderligere ca. 20 - 30 egnede træer samt liggende og stående dødt ved.
- ❖ Ved yderligere rydning af tætstående skyggegivende træer sikres optimale lysforhold omkring eksisterende, potentielle og nye værtstræer.

Antal træer angivet herover 2 er potentielle bruttostk. Indsatsens præcise omfang i planperioden vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering.

Sikring af forbedrede levesteder for hvepsevåge og rød glente.

Faxe kommune vil arbejde for ekstensivering af driften på skovnære lysåben arealer for at øge fourageringsområderne for de to fuglearter. Genåbning af Kildebækken kan være en af metoderne til at genskabe ekstensivt drevne fourageringsområder i størrelsen 0 - 4 ha.

Naturstyrelsen har vurderet, at der i denne planperiode ikke er behov for indsats for arterne hvepsevåge og rød glente på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i området.

Prioritering af den forventede forvaltningsindsats

Indsatsen i 1. planperiode skal standse tilbagegangen for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. I Natura 2000-planen er dette mål udmøntet i fire sigtelinjer:

1. Sikring af tilstanden af eksisterende naturarealer og arter
2. Sikring af de små naturarealer
3. Sikring af naturtyper og levesteder som ikke er beskyttede
4. Indsats for truede naturtyper og arter

De fire sigtelinjer lægger niveauet for den indsats, som handleplanmyndighederne skal gennemføre, og er udtryk for den nationale prioritering i 1. planperiode.

I 1. planperiode gælder indtil videre den med Grøn Vækst afledte nationalpolitiske præmis om frivillighed i Natura 2000-indsatsen, hvilket også er baggrunden for økonomiaftalen for 2013 ml. regeringen og KL, der lægger de økonomiske rammer for den kommunale Natura 2000-indsats.

Her beskrives de dele af indsatsprogrammet, som handleplanmyndighederne forventes at gennemføre med særligt fokus og tidligt i planperioden:

Tidlig opsøgende/faciliterende indsats

- Indsats for eremit
- Indsats for skovnaturtyperne

Forventet effekt

Her beskrives den forventede naturmæssige effekt ved at gennemføre de enkelte aktiviteter. Den faktiske naturmæssige effekt for naturtyper og arter vil løbende blive fulgt i det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

Skovnaturtyper:

- *Skovnaturtypebevarende drift og pleje*

Med den *skovnaturtypebevarende drift og pleje* beskyttes skovnaturtyperne mod gødskning, sprøjtning og yderligere afvanding. I nogle tilfælde etableres mere naturlige vandstandsforhold. Der sikres nogle af de naturmæssigt vigtige strukturer, f.eks. vedvarende skovdække, en vis andel uforstyrret jordbund, hule og døde træer. De karakteristiske træarter for skovnaturtyperne fremmes, og invasive arter kan bekæmpes. I særlige tilfælde plejes skovnaturtyperne med gamle driftsformer såsom skovgræsning og stævning. Den samlede forventede effekt er en sikring af skovnaturtyperne. Arter som f.eks. eremit vil få forbedret deres levesteder i kraft af bevaring af træer med hulheder samt dødt ved. Sikring af redetræer for fuglearter som hvepsevåge og rød glente kan desuden være en del af den skovnaturtypebevarende drift og pleje.

- *Forbedring af hydrologi i skov*

Lukning af grøfter, fjernelse af drænrør mv. kan være afgørende plejetiltag for fugtige skovnaturtyper som elle- og askeskov samt for visse skovlevende arter. Effekten af mere naturlige vandstandsforhold i skovnaturtyperne vil typisk være, at de karakteristiske fugtigbundsplanterarter knyttet til skovnaturtyperne bliver mere dominerende og flere arter genindvander. Samtidig vil førnelaget blive genopbygget, hvorved CO₂ lagres og næringsstoffer tilbageholdes.

Arter:

- *Eremitt*

Den samlede forventede effekt for billen eremit er, at der sikres velegnede levesteder og spredningsmuligheder i Natura 2000-området. Og dermed en forbedring af artens bevaringsstatus.

- *Hvepsevåge og rød glente*

For de to fuglearter er den forventede effekt, at ekstensivering af drift på skovnære lysåbne arealer især vil forbedre fourageringsområderne for artene og dermed levestedet generelt.

Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 144:

Nr.	Naturtype/art	Handleplan-myndighed		I alt*
		Faxe Kommune	Naturstyrelsen	
9110	Bøg på mor		4,8	4,8
9130	Bøg på muld		33,7	33,7
9160	Ege-blandskov		38,5	38,5
91E0	Elle- og askeskov		5,5	5,5
	Eremit			<i>ej kortlagt</i>
I alt*			82,5	82,5

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planer i egne drifts- og plejeplaner.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 92:

Nr.	Art	Handleplan-myndighed		I alt*
		Faxe Kommune	Naturstyrelsen	
	Hvepsevåge			<i>ej kortlagt</i>
	Rød glente			<i>ej kortlagt</i>

Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det drejer sig om følgende retningslinjer:

- ❖ *Der sikres velegnede levesteder for eremit i Natura 2000-området*
- ❖ *Sikring af skovnaturtypebevarende drift og pleje*
- ❖ *Forbedring af hydrologi i skovnaturtyper*

Der er aftalt følgende opgavefordeling mellem handleplan-myndigheder i Natura 2000-området:

	Handleplan-myndighed		Total
	Faxe Kommune	Naturstyrelsen	
Sikring og pleje af levesteder for hvepsevåge og rød glente	0 - 4 ha	-	0 - 4 ha
Sikring og pleje af levesteder for eremit	-	180 - 190 stk	180 - 190 stk
Sikring af skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	Ca. 83 ha	Ca. 83 ha
Forbedring af hydrologi i skovnaturtyper	-	≤ 6 ha	≤ 6 ha

Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper

© Kort- & Matrikelstyrelsen

Bilag 4: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.

Begreb	Forklaring
Natura 2000	Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særligt værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. I Danmark tales om internationale naturbeskyttelsesområder, som også rummer Ramsarområder, og består af et eller flere af disse særligt udpegede områder. Natura 2000-områderne kan ses i Danmarks Miljøportal . Der er mere information om Natura 2000 på Naturstyrelsens hjemmeside
Udpegningsgrundlag	Udpegningsgrundlaget er en fællesbetegnelse for de arter og naturtyper, som findes indenfor et internationalt beskyttelsesområde og som er omfattet af listerne i habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet, som forudsætter udpegning af beskyttelsesområder. Du kan finde udpegningsgrundlag her: Udpegningsgrundlag .
Naturtyper	Naturtyperne er defineret nærmere i "Habitatbeskrivelser, årgang 2010" . Endvidere er alle danske naturtyper beskrevet på Naturstyrelsens hjemmeside .
Lysåbne terrestriske naturtyper	I Danmark er der 35 lysåbne terrestriske naturtyper: 1210 (Enårig vegetation på strandvolde) , 1220 (Flerårig vegetation på stenede strande) , 1230 (Klinter eller klipper ved kysten) , 1310 (Vegetation af kveller eller andre enårlige strandplanter) , 1320 (Vadegræssamfund) , 1330 (Strandenge) , 1340 (Indlands-strandenge) , 2110 (Begyndende klitdannelser) , 2120 (Hvide klitter og vandremiler) , 2130 (Stabile kystklitter med urtevegetation) , 2140 (Stabile kalkfattige klitter med <i>Empetrum nigrum</i>) , 2160 (Kystklitter med havtorn) , 2170 (Kystklitter med gråris) , 2190 (Fugtige klittlavninger) , 2250 (Kystklitter med enebær) , 2310 (Indlandsklitter med lyng og visse) , 2320 (Indlandsklitter med lyng og revling) , 2330 (Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene) , 4010 (Våde dværgbusksamfund med klokkelyg) , 4030 (Tøre dværgbusksamfund (heder)) , 5130 (Enebærkrat på heder, overdrev eller skrænter) , 6120 (Tørketårende græsvegetation på kalkrig jordbund) , 6210 (Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund) , 6230 (Artsrige overdrev) , 6410 (Tidvis våde enge) , 6430 (Bræmmer med høje urter) , 7110 (Aktive højmoser) , 7120 (Nedbrudte højmoser) , 7150 (Lavninger på tørv med <i>Rhynchosporion</i>) , 7210 (Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe) , 7220 (Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand) , 7230 (Rigkær) , 7140 (Overgangstyper af moser og hængesæk) , 8220 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter) , 8230 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund) .
Sø- og vandløbsnaturtyper	I Danmark er der 7 sø- og vandløbsnaturtyper: 3110 (Kalk- og næringsfattige sører og vandhuller) , 3130 (Ret næringsfattige sører og vandhuller) , 3140 (Kalkrige sører og vandhuller med kransnålalger) , 3150 (Næringsrige sører og vandhuller med flydeplanter) , 3160 (Brunvandede sører og vandhuller) , 3260 (Vandløb med vandplanter) , 3270 (Vandløb med tidvis blottet mudder med enårlige planter) .
Skovnaturtyper	I Danmark er der 10 skovnaturtyper: 2180 (Skovklit) , 9110 (Bøg på mor) , 9120 (Bøg på mor med kristtorn) , 9130 (Bøg på muld) , 9150 (Bøg på kalk) , 9160 (Ege-blandskov) , 9170 (Vinteregeskov) , 9190 (Stilkege-krat) , 91D0 (Skovbevokset tørvemose) , 91E0 (Elle- og

	askeskov).
Kortlægning	Under forarbejdet til Natura 2000-planerne er en række naturtyper kortlagt ved en fysisk gennemgang af habitat-områderne. Naturtyperne er afgrænset og identificeret, og der er registreret oplysninger om struktur og artsindhold på arealerne. De kortlagte områder kan f.eks. findes på PRIOR .
Tilstandsklasse	Tilstandsklassen er udtryk for naturkvaliteten af den enkelte kortlagte naturtype. Tilstandsklassen er beregnet på baggrund af strukturindikatorer og artsdata, som er indsamlet ved kortlægningen. Ud fra strukturindikatorerne beregnes et strukturindeks, og tilsvarende beregnes et artsindeks ud fra de indsamlede artsdata. Hver især fortæller de to indeks noget om de aktuelle livsvilkår og den seneste historie på arealet. Tilstanden er en sammenvejning af de to indeks. Der er 5 tilstandsklasser: I. Høj tilstand II. God tilstand III. Moderat tilstand IV. Ringe tilstand V. Dårlig tilstand De to øverste klasser I og II opfylder Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus under forudsætning af, at der foreligger en prognose der siger, at arealet også i fremtiden vil kunne opretholde den høje eller gode tilstand. Tilstandsklasse (inkl. struktur- og artstilstand) for en kortlagt naturtype kan ses på PRIOR .
Gunstig bevaringsstatus	En naturtypes bevaringsstatus er gunstig, når: <ul style="list-style-type: none"> - arealet med naturtypen i det naturlige udbredelsesområde er stabilt eller øges - den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse, er til stede og vil være det fremover. - bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, er gunstig. En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når: <ul style="list-style-type: none"> - bestandsudviklingen viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv - artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller vil blive mindsket - der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare artens bestande
Natura 2000-plan	Natura 2000-planen fortæller, hvordan man skal behandle hvert af de 246 Natura 2000-områder, så man stopper tilbagegangen for naturtyper og arter i det enkelte område. Natura 2000-planen indeholder en basisanalyse af områdets aktuelle naturtilstand og trusler, mål for naturtilstanden og et indsatsprogram. Natura 2000-plan kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside .
Natura 2000-handleplan	Natura 2000-planen udmøntes i handleplaner. En kommune skal således udarbejde en handleplan for, hvordan Natura 2000-planen vil blive realiseret inden for kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Kommunen skal efterfølgende sikre, at handleplanen gennemføres. På tilsvarende måde har Naturstyrelsen ansvaret for at udarbejde og gennemføre handleplaner for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.
Offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	Offentlige lodsejere har mulighed for selv at udarbejde drifts- og plejeplan som opfølgningsplan på en Natura 2000-plan.

	I Natura 2000-handleplanen skal der være resuméer af de offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.
Invasive arter	Invasive arter dækker over plante- og dyrearter, der af mennesket er blevet flyttet fra en del af verden til en anden og her påvirker hjemmehørende arter negativt. Et almindeligt brugt eksempel er kæmpe-bjørneklo, som er ført til Danmark fra Kaukasus og nu giver problemer i eksempelvis moser, hvor den udkonkurrerer hjemmehørende plantearter.
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	<p>I Natura 2000-tilskudsordning for skov er den skovnaturtypebevarende drift og pleje defineret på følgende måde:</p> <p>Alle arealer omfattes af en basissikring med følgende indhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedvarende skovdække • Ved skovdrift skal de karakteristiske træarter for skovnaturtypen fremmes • Ved foryngelse skal der anvendes en naturvenlig foryngelse • Ingen gødsning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet • Ingen øget afvanding • Bevaring af eksisterende dødt ved og træer med hulheder • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt <p>Som minimum skal alle arealer i tilstandsklasse 1 omfattes af en supplerende sikring med én eller flere af følgende tiltag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevaring af store træer til død og henfald • Bekæmpelse af invasive arter • Etablering af naturlige vandstandsforhold • Forberedelse til skovgræsning
Urørt skov	I Natura 2000-tilskudsordning for skov omfatter udlæg til urørt skov følgende restriktioner: <ul style="list-style-type: none"> • Ingen skovdrift • Ingen fjernelse af levende eller døde træer • Ingen gødsning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Ingen forstyrrelse af jordbunden • Ingen oprensning eller nygravning af grøfter • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt

Bilag 5: Strategisk Miljøvurdering

Jævnfør lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering (miljøvurderingsloven) skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

Det foreliggende handleplans indhold er i vidt omfang baseret på Natura 2000-planens forslag til foranstaltninger. Da det konkrete forslag til handleplan ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser end det, der fremgår af Natura2000-planen, vurderes forslaget til handleplan ikke at være omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer.

